ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GERHARD REISCHL της 4ης Ιουλίου 1979 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του γερμανικού νόμου περί ασφαλίσεως γήρατος των βιοτεχνών, της 8ης Σεπτεμβρίου 1960 («Rentenversicherung der Handwerker», Bundesgesetzblatt I σ. 737), οι βιοτέχνες που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα επαγγελματιών υπάγονται στο σύστημα ασφαλίσεως γήρατος των μισθωτών καθ' όσον χρόνο έχουν καταβάλει εισφορές για λιγότερους από 216 μήνες λόγω απασχολήσεως ή ασκήσεως δραστηριότητας βάσει της οποίας είναι υποχρεωτική η υπαγωγή σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως λόγω γήρατος.

Ο εφεσείων της κυρίας δίκης, Bruno Brunori, γεννηθείς το 1932, Ιταλός υπήκοος, εγγράφηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 1975 στα μητρώα βιοτεχνών του επαγγελματικού επιμελητηρίου της Κολωνίας ως ανεξάρτητος επαγγελματίας λιθοξόος και γλύπτης επί πέτρας. Από 1ης Σεπτεμβρίου 1976, ωστόσο, εργάζεται και πάλι ως μισθωτός. Πριν εγγραφεί στα μητρώα επαγγελματιών είχε, κατά τα λεγόμενά του, καταβάλει εισφορές επί 47 μήνες, στο πλαίσιο του ιταλικού συστήματος ασφαλίσεως γήρατος και, ως υποχρεωτικά ασφαλισμένος, επί 185 μήνες στο πλαίσιο του γερμανικού συστήματος ασφαλίσεως γήρατος, όπως αποδεικνύουν τα έγγραφα που περιέχονται στο φάκελο κοινωνικής ασφαλίσεως λόγω γήρατος του ενδιαφερομένου.

Με απόφαση του «Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz», της 30ής Ιανουαρίου 1976, του ανακοινώθηκε ότι είχε υποχρέωση καταβολής εισφορών δυνάμει του νόμου περί κοινωνικής ασφαλίσεως γήρατος των βιοτεχνών (Gesetz über eine Rentenversicherung der Handwerker).

Ο εφεσείων της κυρίας δίκης προσέφυγε κατά της αποφάσεως αυτής, επικαλούμενος το γεγονός ότι προκειμένου να προσδιορισθεί η υποχρέωση προς καταβολή εισφορών, οι εισφορές που κατέβαλε στην Ιταλία πρέπει να προστεθούν στις εισφορές που κατέβαλε στη Γερμανία. Το άρθρο 45, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. τ. 05/001, σ. 73), θα έπρεπε, κατά την άποψή του, να εφαρμοστεί εν προκειμένω κατ' αναλογία. Η διάταξη αυτή, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2864/72 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. τ. 05/001 σ. 227), είναι διατυπωμένη ως εξής:

«Ο φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου εξαρτά την κτήση, την διατή-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

ρηση και την ανάκτηση του δικαιώματος παροχών από την συμπλήρωση περιόδων ασφαλίσεως ή κατοικίας, λαμβάνει υπόψη, κατά το μέτρο που απαιτείται, τις περιόδους ασφαλίσεως ή κατοικίας που πραγματοποιήθησαν υπό την νομοθεσία άλλου κράτους μέλους σαν να επρόκειτο για περιόδους που επραγματοποιήθησαν υπό την νομοθεσία που εφαρμόζεται από τον φορέα αυτόν.»

Το «Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz» θεωρεί, αντίθετα, ότι οι εισφορές που καταβλήθηκαν στην Ιταλία δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τον υπολογισμό της περιόδου των 216 μηνών, διότι το άρθρο 45, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 δεν προβλέπει τη σώρευση των περιόδων ασφαλίσεως στο ίδιο το κράτος και των περιόδων ασφαλίσεως σε άλλο κράτος, παρά μόνον για την απόκτηση, τη διατήρηση ή την ανάκτηση του δικαιώματος παροχών και όχι για τον προσδιορισμό της υποχρεώσεως καταβολής εισφορών λόγω ασφαλίσεως.

Μετά την απόρριψη της προσφυγής αυτής του εφεσείοντος της κύριας δίκης, καθώς και της αγωγής που άσκησε στη συνέχεια, ενώπιον των δικαστηρίων, ο εφεσείων της κυρίας δίκης άσκησε έφεση κατά της δικαστικής αποφάσεως που εκδόθηκε σε πρώτο βαθμό. Το Landessozialgericht του Ομοσπόνδου Κράτους της Ρηνανίας-Βεστφαλίας, με Διάταξη της 8ης Δεκεμβρίου 1978, ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Πρέπει το άρθρο 45 του κανονισμού 1408/71, το οποίο ρυθμίζει το ζήτημα της λήψεως υπόψη των περιόδων ασφαλίσεως που πραγματοποιήθηκαν υπό την νομοθεσία ξένου κράτους για την απόκτηση, τη διατήρηση ή την ανάκτηση του δικαιώματος παροχών, να εφαρμόζεται κατ' αναλογία όσον αφορά την ύπαρξη υποχρεώσεως υπαγωγής σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως;

2. Όταν πρόκειται για τον προσδιορισμό της υπάρξεως της υποχρεώσεως ασφαλίσεως, που προβλέπει ο Handwerkerversicherungsgesetz (γερμανικός νόμος περί κοινωνικής ασφαλίσεως των βιοτεχνών) στο άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, και η οποία δεν αποσβέννυται παρά μόνον μετά από 216 μήνες καταβολής εισφορών, πρέπει ή όχι οι περίοδοι καταβολής εισφορών που συμπληρώθηκαν στην Ιταλία να προστεθούν στις περιόδους καταβολής εισφορών που συμπληρώθηκαν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας;»

Οι γραπτές και προφορικές παρατηρήσεις της Επιτροπής, η οποία είναι αντίθετη προς την άμεση και κατ' αναλογία εφαρμογή του άρθρου 45 του κανονισμού 1408/71 προς προσδιορισμό της υποχρεώσεως καταβολής εισφορών, με έπεισαν πλήρως.

Μπορεί κανείς ορθά να αναρωτηθεί αν ο κανονισμός εφαρμόζεται στην περίπτωση του εφεσείοντος της κυρίας δίκης. Η ύπαρξη ασφαλίσεως συνιστά, πράγματι, κατά τον ορισμό της έννοιας «εργαζόμενος» από τον κανονισμό (βλ. άρθρο 2, παράγραφος 1, σε συνδυασμό προς το άρθρο 1, στοιχείο α, εδάφιο i), προϋπόθεση της εφαρμογής του στην περίπτωση του εφεσείοντος της κυρίας δίκης. Ο εφεσείων της κυρίας δίκης επιχειρεί ακριβώς να στηριχθεί στο ευεργέτημα της διατάξεως για να στηρίξει σ' αυτήν τη μη ύπαρξη της υποχρεώσεώς του ν' ασφαλιστεί. Η μη ύπαρξη υποχρεώσεως προς υπαγωγή σε ασφάλιση, η οποία συμβαίνει, για παράδειγμα, όταν το άθροισμα των περιόδων ασφαλίσεως υπερβαίνει το σύνολο των 216 μηνών, θα είχε στην περίπτωση αυτή ως συνέπεια τη μη εφαρμογή

του κανονισμού στην περίπτωση του εφεσείοντος της κυρίας δίκης για την περίοδο που άσκησε δραστηριότητα ως ελεύθερος επαγγελματίας.

Εκτός από το ζήτημα αυτό του προσωπικού πεδίου εφαρμογής, το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του προαναφερθέντος άρθρου 45 του κανονισμού συνηγορεί, και αυτό, κατά της εφαρμογής της διατάξεως στην προκειμένη περίπτωση.

Η διάταξη αυτή υποχρεώνει τον αρμόδιο φορέα να λάβει υπόψη περιόδους ασφαλίσεως και κατοικίας σε άλλο κράτος, όταν η απόκτηση, η διατήρηση ή η ανάκτηση του δικαιώματος παροχών εξαρτάται, κατά τη νομοθεσία του, από τη συμπλήρωση τέτοιων περιόδων. Η πρόσθεση των περιόδων που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες πρέπει, κατά τη βούληση του κοινοτικού νομοθέτη, να εγγυάται την απόκτηση και τη διατήρηση του δικαιώματος παροχών, όχι όμως να προκαλεί απόσβεση της υποχρεώσεως ασφαλίσεως. Η κυρία δίκη έχει, ωστόσο, ως αντικείμενο όχι την γένεση δικαιώματος παροχών, αλλά, αντίθετα, την πλήρωση των προϋποθέσεων της αποσβέσεως της υποχρεώσεως ασφαλίσεως κατά την παράγραφο 1, εδάφιο 1, του «Handwerkerversicherungsgesetz». Καταλήγω, επομένως, στο συμπέρασμα ότι η διάταξη αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί επί της υπό κρίση υποθέσεως ούτε κατ' αναλογία.

Περαιτέρω, όπως μας πληροφόρησε ακόμη το «Landesversicherungsanstalt Rheinprovinz», η ασφάλιση των βιοτεχνών στη Γερμανία έχει ως σκοπό να παράσχει στον ανεξάρτητο χειρώνακτα εργαζόμενο βασική ασφάλιση, στο πλαίσιο της ασφαλίσεως γήρατος των μισθωτών, περιορίζοντας το χρόνο της υποχρεωτικής ασφαλίσεως σε 18 έτη. Όσον αφορά το ζήτημα αν οι περίοδοι ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν στο εξωτερικό μπορούν, όπως οι περίοδοι ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν στο εσωτερικό της χώρας, να θεωρηθούν ότι πληρούν την υποχρέωση επαρκούς βασικής ασφαλίσεως, δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να λυθεί παρά μόνο από τα εθνικά δικαστήρια κατά το εθνικό δίκαιο. Όπως η Επιτροπή, δεν βλέπω να υπάρχουν στο κοινοτικό δίκαιο διατάξεις συντονισμού. Κατά το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ, το εθνικό δικαστήριο οφείλει, ωστόσο, να ερμηνεύει το εσωτερικό δίκαιο κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται κάθε σύγκρουση με το κοινοτικό δίκαιο.

Προτείνω, συνεπώς, να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στά ερωτήματα που υπέβαλε το παραπέμπον δικαστήριο:

Το άρθρο 45 του κανονισμού 1408/71, το οποίο προβλέπει ότι λαμβάνονται υπόψη οι περίοδοι ασφαλίσεως που πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους για την απόκτηση, τη διατήρηση ή την ανάκτηση του δικαιώματος παροχών, δεν εφαρμόζεται ούτε απευθείας ούτε κατ' αναλογία για τον υπολογισμό των περιόδων ασφαλίσεως, ο οποίος γίνεται προκειμένου να προσδιορισθεί αν υφίσταται υποχρέωση καταβολής εισφορών.

Δεν απαντάται καμιά διάταξη στο κοινοτικό δίκαιο η οποία να επιβάλλει, προκειμένου να προσδιορισθεί η υποχρέωση καταβολής εισφορών κατά την παρά-

γραφο 1, εδάφιο 1, του γερμανικού «Handwerkerversicherungsgesetz», τη σώρευση των εισφορών που καταβλήθηκαν σε άλλα κράτη μέλη με τις εισφορές που καταβλήθηκαν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.